

er meer hebben, dan zouden wij zelf een dag gaan steken.

Minister **De Vries**: Voorzitter! Ik begrijp best dat er casusposities zijn en gepresenteerd kunnen worden die op knelpunten duiden, waarin dan ook op een goede manier moet kunnen worden voorzien. Ik ben echter niet voor niets begonnen met het schetsen van de discrepantie tussen de ontwikkelingen in zuidoost-Brabant en in noord- en midden-Limburg. Op grond van dat grote verschil is er geen reden om je al te gemakkelijk in dit soort casusposities te verliezen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Aanvulling van de Boeken 3, 6 en 8 Nieuw BW met regels betreffende de aansprakelijkheid voor gevaarlijke stoffen en verontreiniging van lucht, water of bodem (21202).**

(Zie vergadering van 3 maart 1993.)

De **voorzitter**: De minister laat zich vergezellen door de regeringscommissaris, de heer **Snijders**, die ik hartelijk welkom heet.

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De heer **Biesheuvel** (CDA): Voorzitter! Bij deze heropening van de beraadslaging over het wetsvoorstel Aansprakelijkheid gevaarlijke stoffen stelt de fractie van het CDA twee punten aan de orde.

Waar ging het bij dit wetsvoorstel steeds om? Lopen wij niet te ver vooruit op Europese regelgeving? Deze regelgeving legt, naar ik heb begrepen, meer nadruk op aansprakelijkheid bij professionele activiteit dan op het bezit als zodanig. Inmiddels hebben wij een nota van wijziging ontvangen, waarvoor ik de minister dankbaar ben, omdat zij voor een deel tegemoet komt aan de punten die wij genoemd hebben. Dan blijft de vraag over of de Europese regelgeving, die verder gestalte moet krijgen, inderdaad

meer in de richting gaat van het gebruik van gevaarlijke stoffen dan van het bezit als zodanig dat tot aansprakelijkheid leidt. Wil de minister hierop ingaan?

Het laatste punt dat ik bij deze heropening behandel, is de verzekeraarbaarheid. De regeringscommissaris is bij de eerste heropening uitvoerig hierop ingegaan. Ik meen dat hij helderheid verschaft heeft. Het gaat mij in eerste instantie niet om de verzekeringsplicht, maar om de mogelijkheid tot verzekeren. Bij ons blijft een vraag leven. Kan de minister erop ingaan, hoe het precies met de aansprakelijkheid zit, als blijkt dat het als zodanig niet verzekeraar is en een ondernemer al het mogelijke gedaan heeft om gevaarlijke situaties te vermijden?

Op deze twee punten krijgen wij graag een reactie, alvorens wij tot een eindoordeel over dit wetsvoorstel komen.

Minister **Hirsch Ballin**: Mijnheer de voorzitter! De heer Biesheuvel heeft al melding gemaakt van de verandering bij de nota van wijziging, waarbij inderdaad de gerichtheid van het wetsvoorstel op het bedrijfsleven naar voren komt. Over de verhouding met de ontwikkelingen in andere Europese landen heb ik tweemaal te melden.

De regelgeving in Nederland loopt nu in een aantal opzichten achter bij die in andere Europese landen. Ik mag ter illustratie ook verwijzen naar de bekende Benckiser-affaire, waarin het kennelijk juist aantrekkelijk was om het betreffende cyanidehoudende afvalgips naar Nederland te brengen. Dat geldt trouwens niet alleen in de verhouding tot Duitsland, maar ook in die tot Frankrijk, België. Dus zeker in relatie tot onze onmiddellijke omgeving is het van belang, dat wij de achterstand inlopen. De regeringscommissaris zal dadelijk ingaan op de kwesties van gebruik en bezit.

Ten tweede wil ik nog een nieuw punt melden, in verband met de Europese ontwikkelingen in verhouding tot de behandeling in de vorige termijnen van dit wetsvoorstel. Het verdrag van de Raad van Europa – ik ben al ingegaan op de inhoud ervan – is inmiddels gereed voor onderte-

kening. Indien de ministerraad daarmee instemt, zal ik dat doen op 22 juni a.s., bij de bijeenkomst van de ministers van justitie van de Raad van Europa. De inhoud van het verdrag – ik heb dat bij vorige gelegenheden al gezegd, op basis van het vooroverleg daarover – spoort zeer goed met wat nu in dit wetsvoorstel aan de orde is. Wij hebben de neiging om dat toe te schrijven aan onze inbreng in de Europese voorbereiding.

De **voorzitter**: Ik geef thans het woord aan de regeringscommissaris.

De heer **Snijders**: Voorzitter! De eerste vraag was hoe het zit met bezit en gebruik in het verdrag van de Raad van Europa, respectievelijk het wetsvoorstel. Wat de heer Biesheuvel heeft gezegd over het gebruik als centraal punt in het verdrag is, heel globaal gezegd, juist. Daarin staat het gebruik centraal, niet het bezit. Het doel van de ingediende nota van wijziging bij het wetsvoorstel is echter, dat juist op dat punt de zaak gelijk wordt getrokken. Het gevolg van die nota van wijziging is immers, dat de bezitter verdwijnt. Ik durf niet te zeggen, dat het van tevoren de centrale figuur was. Het stond wel op een centrale plaats, maar het had betrekking op een naar verhouding niet erg belangrijke groep van gevallen. Nu is dat verdwenen. Op dit punt bestaat er tussen het verdrag en het wetsvoorstel overeenstemming.

Het tweede punt dat de heer Biesheuvel aan de orde heeft gesteld en dat nog niet is beantwoord betreft de kwestie van de verzekeraarbaarheid. Voor het geval dat de heer Biesheuvel noemt, namelijk dat de schade zo groot is dat het de verzekering overtreft, is een algemene regeling in Boek 6 te vinden – die is voor dat soort gevallen geschreven – die de rechter de mogelijkheid geeft om de scherpe kantjes eraf te snijden door middel van een matigingsbevoegdheid.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Uit de woorden van de heer Biesheuvel maak ik op, dat

zijn fractie geen eindconclusie kan trekken, zodat thans niet tot stemming kan worden overgegaan. Ik stel derhalve voor, komende dinsdag over het wetsvoorstel te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Regels met betrekking tot de verlening van voorzieningen aan gehandicapten (Wet voorzieningen gehandicapten) (22815).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Kohnstamm** (D66): Voorzitter! Staat u mij toe meteen met de deur in huis te vallen. De fractie van D66 verwacht voorshands zoveel nadelige effecten van het beleid dat het kabinet voor gehandicapten heeft uitgestippeld, dat er voor de steun van mijn fractie voor de vertaling van dat beleid, zoals neergelegd in de Wet voorzieningen gehandicapten, veel overredingskracht nodig is – het is bekend, dat de staatssecretarissen die wel in huis hebben – maar dat bovendien grotere helderheid verschaft zal moeten worden over de effecten die de voorgestelde veranderingen in structuur en financiering van het gehandicaptenbeleid voor de gehandicapten zelf hebben. Want – onder dankzegging aan hen die zich tijdens de schriftelijke voorbereiding van het wetsvoorstel over de ook door mijn fractie gestelde vragen hebben ontfermd – het beeld dat opdoemt uit de stukken en de commentaren van de meest betrokken personen en organisaties, doet op relevante punten het ergste vrezen. Financieel rammelen de plannen, voor zover wij dat kunnen overzien. Op het punt van de voorgestelde herverdeling van taken en bevoegdheden tussen de vaak elkaar tegenwerkende instanties die bij de uitvoering van het beleid zijn betrokken, bestaat onvoldoende inzicht. En eigenlijk kun je het een zichzelf respecterend parlement nauwelijks vragen om een voor een zo kwetsbare groep burgers zo relevante wet te behandelen en goed te keuren, terwijl het wetsvoorstel

dat met de financiering daarvan nauw samenhangt zo kort geleden is ingediend dat van het lezen daarvan, laat staan serieus bestuderen, nog geen sprake kan zijn geweest en het wetsvoorstel dat ziet op wettelijke regeling van delen van zorg voor gehandicapten in de AWBZ waarschijnlijk op de lange baan gaat. Zou het niet voor de hand liggend zijn om met het oog op de zorgvuldigheid jegens de betrokken groep burgers eerst die drie wetten bestudeerd en wel op tafel te hebben, zodat er een poging gedaan kan worden tot het verkrijgen van een overzicht over het geheel, alvorens tot stemming over te gaan, zo vraag ik ook aan mijn collega's.

Het merkwaardige feit doet zich, ondanks dit kritisch getoonzette beginsalvo, voor dat mijn fractie voor een belangrijk deel de leidende gedachte achter het wetsvoorstel zelf con amore kan onderschrijven. Het beëindigen van discriminatie van ouderen door hen uit te sluiten van relevante voorzieningen uit de AAW is noodzakelijk. Het beleid, gericht op de bevordering van zelfstandigheid van gehandicapten en ouderen, is ons uit het hart gegrepen. Pogingen om in de sfeer van gehandicaptenvoorzieningen tot een betere onderlinge afstemming te komen, met zoveel mogelijk als gevolg dat iemand zich in de naaste toekomst nog maar tot één loket zal hoeven wenden, juichen wij toe. En de gedachte dat beheersing van de groei van de kosten nodig is, maar niet ten koste mag gaan van de bereikbaarheid van de voorzieningen voor in het bijzonder lagere-inkomensgroepen, is ook voor mijn fractie een randvoorwaarde, waaraan de regelingen kunnen worden getoetst.

Onze bezwaren richten zich op de voorgestelde vertaling. Ik wil in dat kader achtereenvolgens iets zeggen over onze bezwaren tegen de financiële kant van de voorstellen. Daarna wil ik een paar opmerkingen maken over de grote nadelen die kleven aan de herverdeling van taken en verantwoordelijkheden, zoals het kabinet die voorstelt. Ten slotte wil ik een aantal meer concrete opmerkingen maken over het voorliggende wetsvoorstel.

Voorzitter! Ondanks herhaald aandringen daartoe in de schriftelijke voorbereiding van dit wetsvoorstel

van de zijde van de Raad van State en enkele fracties in dit huis, is het de bewindslieden niet gelukt of, valser geformuleerd, is het de bewindslieden gelukt om niet helder en overtuigend over het voetlicht te brengen hoe het totale financiële plaatje met betrekking tot de gehandicaptenvoorzieningen er straks uit gaat zien. Bovendien is dat plaatje, voor zover het al duidelijk is, zo onwaarschijnlijk ongunstig voor de gehandicapten zelf, dat het effect daarvan is, zo vrezen wij, dat de doelstelling van de bevordering van de zelfstandigheid van gehandicapten en ouderen geweld wordt aangedaan. Ten slotte kunnen wij ons in dit kader ook niet aan de indruk onttrekken dat naast de budgettaire neutraliteit die aan de stukken ten grondslag ligt, van gehandicapten en ouderen een extra bijdrage worden verlangd bij de reductie van het financieringstekort. Ik leg deze drie punten nader uit.

In de nieuwe opzet van de gehandicaptenvoorzieningen blijven er straks ten minste vijf geldstromen lopen, namelijk via de zwaar uitgedunde AAW, met als uitvoerder de bedrijfsverenigingen, via de bijzondere bijstand en de gemeenten, via de AWBZ en de verzekeraars, via de WVG en opnieuw de gemeenten en ten slotte via fors oplopende inkomensafhankelijke en andere eigen betalingen van gehandicapten. Wat ik de bewindslieden met grote klem wil vragen, is mij voor het begin van de tweede termijn – mijn voorkeur gaat overigens uit naar een schriftelijke beantwoording – nu eens helder en geactualiseerd inzicht te verschaffen hoe het met deze vijf geldstromen zal gaan. Daarbij denk ik aan een overzicht waardoor – zonder verwijzing naar de op onderdelen inmiddels zwaar achterhaalde brief van mei 1991 – de volgende voor het inzicht in de financiën noodzakelijke gegevens op een rijtje worden gezet. De twee eerste gegevens zijn betrekkelijk simpel: hoeveel wordt er nu uitgegeven en hoeveel zal er bij ongewijzigd beleid, maar met uitbreiding van de rechthebbenden tot 65-plussers worden uitgegeven? Het derde punt betreft de vraag hoeveel er feitelijk wordt overgedragen of opgebracht door de vijf onderscheiden geldstromen. Het vierde punt betreft de vraag hoeveel